

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10So/23/2017
Identifikačné číslo spisu: 4014201111
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4014201111.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Mgr. A. V., nar. XX. R. XXXX, bytom R., zastúpenej advokátkou Mgr. Elenou Szabóovou, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o výšku starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/253/2014-40 zo dňa 24. marca 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/253/2014-40 zo dňa 24. marca 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X. zo dňa 06.10.2014, ktorým podľa § 68 ods. 2, § 66 ods. 4 a § 293bt ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zvýšila navrhovateľke od 01.07.2014 starobný dôchodok na sumu 345,50 € za obdobie dôchodkového poistenia získané počas poberania predčasného starobného dôchodku alebo jeho časti, ako aj za obdobie dôchodkového poistenia získané po priznaní predčasného starobného dôchodku a obdobie dôchodkového poistenia získané bez poberania starobného dôchodku alebo jeho časti.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku s poukazom na relevantnú právnu úpravu uviedol, že na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že odvolanie nebolo podané dôvodne. Z obsahu spisu a vyjadrení účastníkov konania zistil, že navrhovateľka žiadosťou zo 07.11.2007 požiadala o predčasný starobný dôchodok od tohto dňa. Ten jej bol priznaný rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX. zo dňa 21. 11. 2007 v sume 6.856 Sk mesačne. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľka dosiahne dôchodkový vek podľa § 65 ods. 8 zákona o sociálnom poistení XX.XX.XXXX, takže do vzniku nároku jej chýba 2233 dní, za ktoré jej bol dôchodok znížený o 37,50%, t. j. o 3 871,02643 Sk mesačne. Právoplatným rozhodnutím č. XXX XXX XXXX z 01. 03. 2011 bola navrhovateľke výplata predčasného starobného dôchodku od 18. 03. 2011 zastavená podľa § 293bt ods. 3 zákona a následne rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 01. 10. 2014 bola navrhovateľke podľa § 112 a § 82 zákona od

02. 01. 2014 uvoľnená výplata starobného dôchodku z dôvodu, že dňa XX. XX. XXXX dovŕšila dôchodkový vek a od 02. 01. 2014 požiadala o vyplácanie starobného dôchodku.

Žiadosťou doručenou odporkyňi dňa 14. 07. 2014 navrhovateľka požiadala o prepočet dôchodku za obdobie od 07. 11. 2007 do 30. 06. 2014, o ktorej odporkyňa rozhodla preskúmaným rozhodnutím zo 06.10.2014 postupom podľa § 68 ods. 2 zákona. Krajský súd mal za preukázané, že odporkyňa rozhodla o zvýšení starobného dôchodku v súlade s § 293bt zákona. Námietku navrhovateľky, že odporkyňa pri prepočte dôchodku neakceptovala ustanovenie § 69a zákona krajský súd nepovažoval za dôvodnú, nakoľko nebolo preukázané, že by navrhovateľka uplatnila písomnú žiadosť o určenie sumy starobného dôchodku podľa § 69a ods. 1 zákona určenej podľa § 68 ods. 2 a zvýšenej podľa § 82 o 0,5% za každých začatých 30 dní, počas ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 246c O.s.p. tak, že odporkyňi nepriznal ich náhradu, lebo v súvislosti s konaním o preskúmanie rozhodnutia odporkyne odporkyňi trovy konania nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka odvolanie, v ktorom namietala konštatovanie súdu, že v konaní nebolo preukázané doručenie písomnej žiadosti navrhovateľky o určenie sumy starobného dôchodku podľa § 69a ods. 1 ZSP určenej podľa § 68 ods. 2 a zvýšenej podľa § 82 o 0,5% za každých začatých 30 dní, po ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku, pretože toto tvrdenie je v rozpore s obsahom dávkového spisu. Navrhovateľka požiadala o prepočet dôchodku po účinnosti zmeny zákona k 01.01.2013 a podala ju po dovŕšení dôchodkového veku. K obsahu žiadosti uviedla, že zákon nestanovuje, akou formou má byť podaná žiadosť o prepočet dôchodku podľa § 69a ods. 1 zákona a navrhovateľka, ktorá nemá právnické vzdelanie, nebola v tomto smere poučená ani odporkyňou a má za to, že zo žiadosti je zrejmé, že žiada komplexný prepočet dôchodku, teda vrátane zvýšenia o 0,5% za každých 30 dní, kedy jej nebol vyplácaný predčasný starobný dôchodok. Napokon príliš formalistický prístup netoleruje ani ústavný súd vo svojej judikatúre.

V závere navrhovateľka namietala nesúlad medzi odôvodnením rozhodnutia po jeho vyhlásení po pojednávaní konanom dňa 24.03.2015, ako vyplýva z vyhotoveného zvukového záznamu a písomným odôvodnením rozhodnutia, čo vylučuje súladnosť takéhoto konania s právom na spravodlivý súdny proces.

Navrhla preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 06.10.2014 zruší a vec vráti odporkyňi na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania podľa pripojeného vyčíslenia.

Odporkyňa vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedla, že dôvody odvolania nepovažuje za opodstatnené. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil jej rozhodnutie o zvýšení starobného dôchodku navrhovateľky od 01.07.2014 za obdobie dôchodkového poistenia získaného počas poberania predčasného starobného dôchodku alebo jeho časti, ako aj za obdobie dôchodkového poistenia získaného po priznaní predčasného starobného dôchodku a obdobie dôchodkového poistenia získaného bez poberania starobného dôchodku, alebo jeho časti. Rozhodnutie bolo vydané na základe žiadosti navrhovateľky zo 14.07.2014 o prepočet dôchodku za obdobie od 07.11.2007 do 30.06.2014, odporkyňa pri zvýšení postupovala v súlade s platnými právnymi predpismi o sociálnom poistení a navrhovateľka nijako nebola ukrátená na svojich dôchodkových nárokoch. Navrhla preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu potvrdil podľa § 219 O.s.p. ako vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, a že

rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie odporkyne, pretože dospel k záveru o jeho vecnej správnosti a zákonnosti. Odvolací súd preto primárne preskúmal jeho rozhodnutie v medziach podaného odvolania, ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľky a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne.

Podľa § 68 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ak poistenec bol povinne dôchodkovo poistený ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba po priznaní predčasného starobného dôchodku, k sume predčasného starobného dôchodku vyplácaného ku dňu zániku nároku na jeho výplatu sa odo dňa zániku tohto dôchodkového poistenia pripočíta suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty platnej ku dňu nasledujúcemu po zániku tohto dôchodkového poistenia. Na hodnotu osobného mzdového bodu podľa prvej vety prevyšujúcu hodnotu 3 sa neprihliada.

Podľa § 66 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, ak poistenec bol dôchodkovo poistený bez poberania starobného dôchodku alebo jeho časti v období nasledujúcom po období, v ktorom poberal starobný dôchodok alebo jeho časť, suma starobného dôchodku sa odo dňa vzniku nároku na výplatu starobného dôchodku určí tak, že k sume starobného dôchodku vyplácanej ku dňu zastavenia výplaty starobného dôchodku sa pripočíta suma určená ako súčin súčtu jednej polovice osobných mzdových bodov získaných za obdobie dôchodkového poistenia počas poberania starobného dôchodku alebo jeho časti a aktuálnej dôchodkovej hodnoty a suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie dôchodkového poistenia bez poberania starobného dôchodku alebo jeho časti a aktuálnej dôchodkovej hodnoty. Takto určená suma starobného dôchodku sa zvýši o 0,5% za každých 30 dní dôchodkového poistenia získaných po vzniku nároku na starobný dôchodok bez poberania tohto dôchodku alebo jeho časti.

Podľa § 293bt ods. 3 zákona o sociálnom poistení, ak poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2010, nedovŕši dôchodkový vek do 28. februára 2011, je povinne dôchodkovo poistený ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba k 31. decembru 2010 a toto dôchodkové poistenie trvá po 28. februári 2011, nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku zaniká od najbližšej splátky predčasného starobného dôchodku splatnej po 28. februári 2011. Nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku poistenca uvedeného v prvej vete sa posudzuje a jeho suma sa určuje za obdobie do najbližšej splátky dôchodku splatnej po 28. februári 2011 podľa zákona účinného do 31. decembra 2010 a za obdobie po najbližšej splátke dôchodku splatnej po 28. februári 2011 podľa zákona účinného od 1. januára 2011.

Podľa § 69a ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ak poistencovi, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, nebol predčasný starobný dôchodok vyplácaný nepretržite od vzniku nároku na tento dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, suma starobného dôchodku podľa odseku 1, na ktorú mal poistenec nárok v deň dovŕšenia dôchodkového veku, sa určí na žiadosť poistenca znovu. Suma starobného dôchodku podľa odseku 1 určená podľa § 68 ods. 2 a zvýšená podľa § 82 sa zvýši o 0,5% za každých začatých 30 dní, počas ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku; § 82 ods. 5 sa v tomto prípade neuplatní.

Odvolací súd teda posudzoval zákonnosť rozhodnutia odporkyne, ktorým rozhodla o zvýšení starobného dôchodku navrhovateľke na základe jej žiadosti o prepočet dôchodku podanej dňa 14. 07.2014.

V danej veci má odvolací súd z administratívneho spisu za preukázané, že navrhovateľke bol rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX z 21. novembra 2007 priznaný predčasný starobný dôchodok od X. W. XXXX, a to na základe jej žiadosti zo 07.11.2007. Právoplatným rozhodnutím č. XXX XXX XXXX z 1. marca 2011 bola navrhovateľke výplata predčasného starobného dôchodku od

18. marca 2011 zastavená podľa § 293bt ods. 3 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 543/2010 Z. z. a rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 1. októbra 2014 bola od 02.01.2014 uvoľnená výplata starobného dôchodku, keďže navrhovateľka o to po dovŕšení dôchodkového veku (XX.XX.XXXX) požiadala. Nebolo teda sporné, že navrhovateľke nebol predčasný starobný dôchodok vyplácaný nepretržite od vzniku nároku do dovŕšenia dôchodkového veku, preto sa na ňu vzťahovala zákonná úprava v zmysle § 69a ods. 2 zákona, podľa ktorej sa suma starobného dôchodku zvýši o 0,5% za každých začatých 30 dní, počas ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku. Rovnako nebolo sporné, že navrhovateľka žiadosťou zo 14.07.2014 (teda po dovŕšení dôchodkového veku) požiadala odporkyňa o prepočet jej dôchodku, o čom rozhodla odporkyňa preskúmaným rozhodnutím zo 06.10.2014.

Súd prvého stupňa vychádzajúc zo súdneho a pripojeného administratívneho spisu dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie odporkyne je zákonné, pretože nepovažoval za dôvodnú námietku navrhovateľky, že odporkyňa pri zvyšovaní dôchodku nepostupovala podľa ustanovenia § 69a ods. 2 zákona o sociálnom poistení; krajský súd mal za to, že v konaní nebolo preukázané, že by navrhovateľka doručila odporkyňi písomnú žiadosť o určenie sumy starobného dôchodku podľa § 69a ods. 1 zákona určenej podľa § 68 ods. 2 a zvýšenej podľa § 82 o 0,5 % za každých začatých 30 dní, počas ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku. S týmto záverom sa odvolací nestotožnil.

Odvolací súd súhlasí s názorom navrhovateľky, že takéto posúdenie jej žiadosti o prepočet dôchodku je príliš formalistické, pričom zo zákona nemožno vyvodiť, že by žiadosť musela obsahovať odkaz alebo citáciu ustanovenia § 69a ods. 2 zákona. Zo skutkových okolností danej veci možno mať za nepochybné, že navrhovateľka sa domáhala aj zvýšenia dôchodku v súvislosti so zastavením výplaty predčasného starobného dôchodku od 18.03.2011, ktorý jej bol pri výpočte k 07.11.2007 krátený za 2233 dní.

Vo svetle uvedeného preto treba považovať záver krajského súdu o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia odporkyne za predčasný. Odvolací súd preto musel napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. a s § 250ja ods. 3 vetou druhou O.s.p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

V ďalšom konaní bude potrebné, aby sa krajský súd nanovo vysporiadal s uvedenou námietkou navrhovateľky a o veci znova rozhodol. V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p.).

S poukazom na ustanovenie § 492 ods.2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.